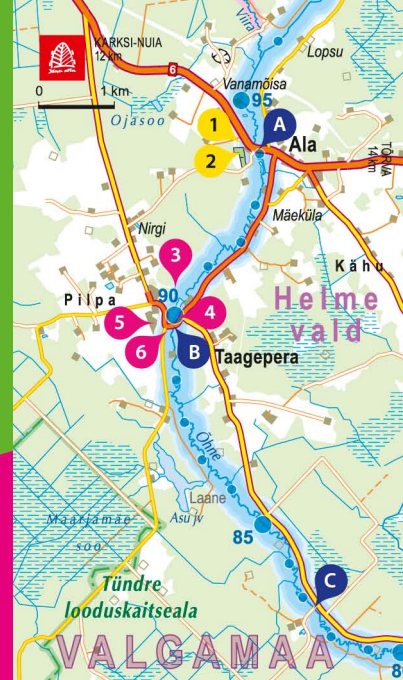

VEETURISMI
KAARTÜDENSTÜRISMA
KARTE36+30 KM PAADIGA
AR LAIVU6 MARSRUUTI
MARSRUUTI

Eesti / Igaunija

Õhne

Seikle
veelwww.seikleveel.ee
www.upesoga.lv
A Ala sild Valga-Uulu maanteeel
LV / Alas tilts un Valgas-Ūlu ceļš

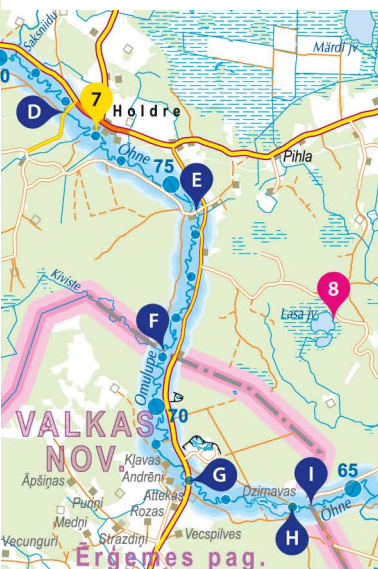
1 Taagepera Jaani kirik — 1200 m
Kirik on rajatud 1674. aastal Püha Johannese luteri abikirikuna. Taagepera kiriku teeb külastusobjektina huvitavaks kirikus paiknev Kessleri orel. Lisaks saab vaadelda 19. sajandist pärit altariimaali "Kolgata". Kirik on külastamiseks avatud suveperioodil teeliste kirikuna, võimalik telkida kiriku kõrval.
LV / Tāgeperas Jāna baznīca
Baznīca ir celta 1674. gadā. Par interesantu apskates objektu to padara baznīcā esošās Keslera darinātās ērģeles. Iespējams apskatīt arī 19. gs. altārglezni "Kolgāta". Vasaras periodā baznīca ir atvērta ceļiniekkiem, blakus baznīcai var nakšņot teltīs.

2 Mats Erdelli kabel Ala kalmistul
Ala kalmistu lõunapoolses otsas paikneb esimese Eesti soost mõisniku Mats Erdelli kabel. Mats Erdell oli Taagepera Sõnni talu omanik, kelle üks järglasi – Hans Erdell – ostis 1868.a. Roohe mõisa päriseks. See oli üks varasemaid taolisi oste Liivimaa ajaloos.
LV / Matsa Erdella kapliča Alas kapsētā
Alas kapsētā dienvidu galā atrodas pirmā igauņu tautības muižnieka Matsa Erdella kapliča. Matss Erdells bija Tāgeperas Senni sētas īpašnieks, kura viens no pēcnācējiem – Hans Erdells – 1868. gadā pilnībā izpirka Robes muižu. Šis bija viens no pirmajiem šāda veida darījumiem Livonijas vēsturē.

3 RMK TAAGEPERA PUHKEKOHT
ujumiskoht, ujusild / peldvieta, peldošais tilts
LV / Tāgeperas atpūtas vieta

4 RMK TAAGEPERA PUHKEKOHT
ujumiskoht, ujusild / peldvieta, peldošais tilts
LV / Tāgeperas atpūtas vieta

5 TAAGEPERA LOSS
+372 507 0117, www.taagepera.eu
Taagepera loss on eriline paik – siin põimuvad elegantsus ja maamiljöö, ajalugu ja tänapäev. Võimsa, juugendstiilis lossi lasi oma elupaigaks ehitada parun Hugo von Stryk juba rohkem kui sada aastat tagasi. Aastal 2003 avati siin hotell koos odusa 40-kohalise à la carte restoraniga. Loss on valitud mitmeid aastaid järjest Eesti parimaks pulmakohaks.

LV / Tāgeperas pils ir īpaša vieta – šeit savijas elegance un lauku vide, vēsture un mūsdienas. Jau vairāk nekā pirms simt gadiem šo vareno juugendstila pili barons Hugo fon Striks lika uzcelt kā savu dzīvesvietu. 2003. gadā šeit atvērta viesnīca ar mājīgu à la carte restorānu 40 viesiem. Pils vairākus gadus pēc kārtas ir atzīta par Igaunijas labāko kāzu rīkošanas vietu.

6 KIVIMÄE TURISMITALU HOSTEL
+372 5330 4252, www.siseturism.ee
LV / Kivimēs tūrisma sētas viesnīca

C Luhe-Sirutare tee
LV / Luhes-Sirutares ceļš

D Vastveski-Holdre loss
LV / Vastveski-Holdres pils

7 Holdre loss — 150 m
Holdre rüütlimõisa härrastemaja valmis 1910 ja arhitektuuriliselt on see juugendstiilis. Hoone projekteeris Otto Wildau. Holdre on Taagepera tütar, viimasest küll mitu korda pisem, kantud ometi samast hingusest. Nii Taagepera kui Holdre mõisad said rahvus-romantilise suuna art nouveau eredaks näiteks, olles mõjutatud Soome tolleagest arhitektuurist. Nõukogude ajal kasutati Holdre mõisahoonet pioneerilagrina. Nüüd on hoone erakätes.
LV / Holdres pils
Holdres bruņinieku muižas juugendstila kungu māja celta 1910. gadā. Ēku projektēja Oto Vildaus. Holdre un Tāgepera ir veidota vienā un tajā pašā stilā. Abas muižas kļuva par nacionālā romantisma virziena – art nouveau – spilgtiem piemēriem, iespējoties no tā laika somu arhitektūras.

E Vanaveski paisjārv
LV / Vanaveski iedambētais ezers

8 RMK LASAJĀRVE LÖKKEKOHT
+2,3 km
LV / Lasajerves atpūtas vieta

F Piiri sild
LV / Piri tilts

G Omuli sild (Latvia)
LV / Omuļu tilts (Latvija)

H Dzimavas (Lāti)
Lāti paidu omanik: +371 2936 5326
veski paisjārv (ainult väljatulek! 2€/paat) + puhkekoht, metsiku matkāja majutus (lisatasu eest).

LV / Dzirnāvu uzpludinātais ezers
(tikai laivu izceļšana! 2€/laiva) + atpūtas vieta, mežonīgā ceļotāja naktsmājas (par papildu samaksu).

I Eesti-Lāti piir
(autoga ligipāas vaja 125m kanuusid kanda mōōda korralikku liivateed)
LV / Igaunijas-Latvijas robeža
(piekļuve ar automašinām. 125 m kanoe jānes pa istu smilšu ceļu)

Väljaandja / Izdevējs: Valgamaa Arenguagentuur, Viljandimaa Omavalitsuste Liit / Valgas aprinķa attīstības aģentūra, Viljandi aprinķa vietējo pašvaldību asociācija, www.valgamaa.ee
Kartograafia / Kartogrāfija: OÜ Kaardikirjastus Jāņa sēta / SIA "Kārsu izdevniecība Jāņa sēta"
Piltide autorid / Foto: Kalmer Lehepuu, Janek Joab, Imre Arro, Loodusturism.ee

Legend / Apzīmējumi

vahemaa veekoguni	attālums līdz upei
hotell, külastemaja	viesnīca, viesu māja
hostel	jaunišu mitne
talu, puhkemaja	lauku māja
kāmping	kempings
puhkekoht	atpūtas vieta
parkla	stāvvietā
voodikohtade arv	gultasvietu skaits
saun	pirts
toitlustus	ēdināšana
telkimiskohad	telšu vietas
sportivālajakud	sporta laukumi
paadi rent	laivu noma
tasuta	par brīvu
tasuline	maksas
pikniku laud, pink	piknika galdi, soli
lōkkekoht	ugunsкура vieta
kuivtualett	sausā tualete
joogivesi	dzeramais ūdens
elektre	elektrība
varjualuene	nojume
pood	veikals
bensiinjāam	degvielas uzpildes stacija
kohvik	kafejinīca
jalakājāite sild	gājēju tilts
vesiveski	ūdēnsdzirnāvas
kārestik	kārces
vaotamisvāarsused	4 apskates vietas
turismiteenused	1 tūrisma pakalpojumi
jōele juurdepāas	A pieejas punkti upei
marsruuti jārvedes	45 maršruti pa ezeriem
kaugus, km	attālumi, km

Turismiinfokeskused / Tūrisma informācijas centri:

Valga Külastuskeskus / Valgas apmeklētāju centrs. Kesk 11, 68203 Valga, +372 766 1699, www.valgamaa.ee
valga@visitestonia.com

Otepää TIK / Otepää TIC
Tartu mnt 1, 67404 Otepää, +372 766 1200, www.otepaa.eu

Tõrva TIP / Tervas TIC
Valga mnt 1, 68605 Tõrva, +372 766 3300, infopunkt@torva.ee

Tarvastu Raamatukogu / Tarvastu bibliotēka. Posti 52b Mustla 69701
Tarvastu vald, Viljandi maakond, +372 436 6262, raamatukogu@tarvastu.ee

Viljandi Turismiinfokeskus / Viljandi TIC
Vabaduse plats 6, Viljandi, +372 433 0442, viljandi@visitestonia.com, www.viljandimaa.ee

EE Õhne on kitsas, kuid kiire vooluga ja haarav jõgi, mis lookeb läbi puutumatu looduse viies matkaja ka Lätimaa pinnale. Alguse saab Õhne jõgi Sakala kõrgustiku lõunaosas olevast Veisjärvest, mis asub 96,3 m merepinnast kõrgemal. Jõe pikkus 94 km, langus on 62 m (lang 0,58 m/km). Jõe lähtejärv Võrtsjärv on suur ja madal veekogu, mille pindala on 487,5 ha, keskmine sügavus 1,3 m. Alguosas on Õhne ainult paari meetri laiune ja veevaene. Õhne jõgi on Läti piirist kuni Jõku jõe suudmeni ning Leebiku mnt sillast allavoolu määrtatud Natura alaks (Palakmäe loodusala). Loodusallal kaitstavateks väärtusteks on jõgi, ojad ja lamminiidud elupaigana ning vee selgrootutest rohe-vesihobu. Õhne jõkke suubub ülemjooksul mõlemalt poolt palju ojasid ja kraave. Neid lisandub edaspidigi nii Taageperas, Holdres, Koorkülas, Patkülas. Ka alamjooksul lisandub ojasid. Jões on registreeritud 16 kalaliiki. Suur langus ja sügav jõg org on andnud mitmes kohas häid võimalusi vesiveskite ehitamiseks. Enne Teist Maailmasõda töötasid jões 12 veskit, käesoleval ajal pole käigus enam ühtki veskit. Õhne ja tema lisajõgede ääres on palju liivakivipaljandeid ja koopaid. Suuremad neist on Koorkülas. Paljandeid leidub Härmal, Keisri jõe ääres, Kõrgemäe ehk Kõrgekaldal paljand, mille kõrgust üle 20 m. Ka Helme veski juures ja Pokardi orus on väiksemad paljandeid. Jõku jõe ääres Roobel on nn. Nähri põrgud. Suislepa paljand on tuntud tänu Jakob Tamme lugulaulule "Urgas". Jõe seos Suislepa mõisaga on üsnagi suur. Esiteks ehitati mõis jõe läheduse tõttu siia, kus ta praegugi asub, lisaks sellele oli jõgi oluline liiklustee Võrtsjärvele. Paruni pere käis tihiti (jaanipäeval, paruni sünnipäeval, 31. juulil) Tondi ehk Roosisaarel pikniku pidamas. Jões supeldi, jõel oli mõnus aerutada. Paruniperel oli selleks otstarbeks koguni nii suur paat, kuhu mahtus peale kogu pere. Veeteena oli jõgi veel mõõdunud sajandil väga tähtsal kohal. Omal ajal oli Õhne tähtis ka palgiparvetustena. Õhne legendi järgi olevat Õhne jõe nimi vanasti Ahne. Seda sellepärast, et jões elanud näkk, kes olnud ahne inimelude peale. Igal aastal nõudis see ahne näkk endale andamit uppunud inimeste näol.

- Jõgi on huvitav - kitsas, kääneline, kiire.
- Kuna jõe kaldal asustust vähe, samas palju metsasid, siis on võimalus kohtuda paljude metsaelanikega.
- Paari-kolmetunniseid kanuusõite saab teha alates Ala külast.
- Pered ja väiksemad grupid saavad kanuusõitu teha ka Taagepera paisjärvel.
- Päevamatkaid saab ette võtta Taagepera-Holdre piirkonnas ja jõe keskjooksul Koorkülas ning suvituslinna, Tõrva, piirkonnas.
- Kanuu- ja süstamatkaid võimalik teha Leebiku-Suislepa 13 km pikkusel jõelõigul.
- Süstasõitjad saavad teha mitmepäevaseid matkaid jõe alamjooksul lõikudel koos Võrtsjärve äärest aktiivse puhkuse sihtkohtadega (Suislepa, Pikasilla, Vooremäe, Järvemuuseum, Kivilõppe või Poldri puhkealal lõpetades). Soovi korral saab külastada ka Tondi-saart.

LV Ehne ir šaura, bet aizraujoša upe ar ātru strauti, kas likumos cauri neskartas dabas apvidiem, aizvedot ceļotāju arī līdz Latvijai. Ehne sākas Sakalas augstienes dienvidu daļā esošajā Veisjervā ezerā, kas atrodas 96,3 m virs jūras līmeņa. Upes garums ir 94 km, saiteces baseīns 573 km², platums lejtecē 30 m, kritums 62 m (0,58 m/km). Upes noteces ezers ir liela un sekla ūdenstilpne, kuras platība ir 487,5 ha, vidējais dziļums 1,3 m. Sākuma posmā Ehne ir tikai dažus metrus plata, ar maz ūdens. Ehnes upe no Latvijas robežas līdz Jeku upei ietekai un no Lēbiku šosejas tilta lejup pa strauti ir iekļauta Natura 2000 sarakstā (Palakmē dabas rezervāts). Rezervāta aizsargājamās vērtības ir upe, strauti un palienu plavas, kā arī ūdens bezmugurkaulnieks – zaļā upju-spāre. Ehnes augstecē upē no abām pusēm iepļūst daudzi strauti un grāvji. Tie pievienojas upei arī Tāgeperā, Holdrē, Korkilā, Patkilā, kā arī upes lejtecē. Upē ir reģistrētas 16 zivju sugas. Stāvais kritums un dziļā upe ieleja dod lielsku iespēju vairākas vietas būvēt ūdensdzirnāvas. Pirms Otrā pasaules kara pie upes darbojās 12 dzirnāvas, mūsdienās nedarbojas vairs neviena. Pie Ehnes un tās pietekām redzami daudzi smilšakmens atsegumi un alas. Lielākās no tām atrodas Korkilā. Atsegumi ir arī Hermā pie Keisri upes, Kergemē jeb Kergēkaldas atsegums, kura augstums ir vairāk nekā 20 m. Mazāki atsegumi ir arī pie Helmes dzirnāvam un Pokardi ielejā. Pie Jeku upes ir tā sauktās Nehri elles. Suislepas atsegums ir pazīstams, pateicoties Jakobā Tammes eposam "Urgas". Upē ir nozīmīga saistība ar Suislepas muižu. Tā ir uzbūvēta tieši pie upes. Turklāt upe bija svarīgs ceļš uz Vertsjervā ezeru. Barona ģimene bieži (Jānos, barona dzimšanas dienā, 31. jūlijā) gāja uz Tondi jeb Rožu salu ieturēt pikniku. Upē peldējās, upē bija jautri airēties. Barona ģimenei šim nolūkam bija tik liela laiva, ka tajā ietilpa visa ģimene. Vēl pagājušajā gadsimtā upē kā ūdensceļam bija ļoti liela nozīme. Savā laikā Ehne bija arī svarīgs koku pludināšanas ceļš. Kāda leģenda stāsta, ka agrāk Ehnes nosaukums esot bijusi Ahne (Alkatīgā upe). Tas tāpēc, ka upē esot dzīvojis ūdensgars, kurš alcis pēc cilvēku dzīvības. Katru gadu šis alkātīgais ūdensgars sev meslu vieta pieprasīja noslikušus cilvēkus.

- Upe ir interesanta – šaura, likumaina, ātra.
- Tā kā upes krasti nav blīvi apdzīvoti un tajos ir daudz mežu, šeit var satikt daudz meža dzīvnieku.
- Divu vai trīs stundu garus kanoe braucienus var sākt no Ala ciema.
- Ģimenes un mazākas grupas var braukt arī pa Tāgeperas uzpludināto ezeru.
- Viena dienas braucienus var veikt Tāgeperas-Holdres apvidū un pie vīdusdaļā Korkilā, kā arī Tervas pilsētas apkārtnē.
- Pa Lēbiku-Suislepas 13 km garo upes posmu var braukt ar kanoe un ar smailtēm.
- Vairāku dienu braucienā ar smailtēm var doties upes lejteces posmos, iekļaujot Vertsjervā malā esošos aktīvās atpūtas galamērķus un beidzot braucienus Suislepas, Pikasillas, Voremē, Ezeru muzeja, Kivilēpes vai Poldri atpūtas vietas. Ja ir vēlēšanās, var apciemot arī Tondišāres salu.

